

ГРАМОТНОСТ НА ВЪЗРАСТНИ - ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ТЕРМИНИ

РЕЗЮМЕ

Сам Дънкан и Ирене Шваб,
Институт по образование, Университетски колеж - Лондон
септември, 2015 г.

ГРАМОТНОСТ НА ВЪЗРАСТНИ - ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ТЕРМИНИ

Увод

През 2014 г. мрежата ЕЛИНЕТ разпространи въпросник за употребата на термини, свързани с процеса на оgramотвяване на възрастни. През януари 2015 г. резултатите бяха дискутирани в Хамбург на семинар на Института на ЮНЕСКО за учене през целия живот, на който партньорите имаха възможността да обсъдят срещнатите до момента предизвикателства, да споделят както своите съображения, така и добрите си практики, свързани с оgramотвяването на възрастни. ЕЛИНЕТ може да има водеща роля в процеса на утвърждаване на използваната в тази сфера терминология – включително от политици, от вземащи решения и от медии. Участниците в семинара си дадоха ясна сметка за важността на въпроса за езика, който използваме в изследванията, застъпничеството и работата по оgramотвяване на обучаеми възрастни и за това какви впечатления оставя той за същността на техните нужди и способности. Вземайки предвид основната терминология, употребявана в тази сфера, ние се обединихме около 7 водещи принципа, определящи езика, на който говорим и пишем за грамотността на възрастните.

Насоки

Стремим се към терминология, която:

1. осигурява точност/прецизност, подходяща за целите на общуването;
2. предава дадено съдържание прозрачно и просто, по подходящ начин за съответната публика, цел и контекст;
3. е уважителна;
4. позитивна (с избягване на дефицитния модел);
5. отчита, че "хората не се разпределят по нива и категории, разпределят се техните умения";
6. отразява факта, че 'начинаещият в четенето и писането не е начинаещ в мисленето';
7. е адекватна както за конкретния лингвистичен и културен контекст, така и за съответната публика и цел.

Употребата на тази терминология ще има за нас винаги по-широки рамки – тези на текста, взаимодействието и разговора, с цел да:

- бъде предвидено същностното противоречие между стремежа към прецизност и комплексния характер на грамотността;
- бъде приета потенциалната нужда от употреба на различни термини за различните публикации в процеса на търсене на сходство – като част от образоването на по-широката публика и на вземащите решения;
- бъде отчетен фактът, че термините, създадени за описание на дадена група, ще се прилагат към отделни лица и ще се извеждат от контекста;
- бъде заложено съображението, че всяко лице и неговите умения и практики се променят в различните фази от живота му, грамотността се развива през целия живот.